

předpisu § 8 zákona č. 68/1908 z. z. čes. o způsobu stanovení hodnoty statku. Byl-li však zůstavitel oprávněn pořizovati o rolnickém statku střední velikosti bez zřetele na omezení jinak v dotčeném zákoně stanovená, nelze mu upříti ani oprávnění, aby uložil osobě, které má usedlost po případě připadnouti, aby vplatila do pozůstalosti určité částky, neboť stanoví-li vlastník »přejímací cenu« tak, že přejímateli nemá zůstati vlastně žádný zisk, má takto obmyšlený vpravdě převzít usedlost jako kupitel. S tohoto hlediska nelze dosavadnímu vlastníku zabrániti, aby volně určil cenu, kterou za nemovitost požaduje. Obstahuje-li však platná závěť ustanovení, jež jsou v rozporu s předpisy zákona č. 68/1908 z. z. čes., nelze předpisů řečeného zákona užítí. Za toho stavu věci nelze ho na souzený případ použítí a bylo na důvodné rekursy obnoviti usnesení prvního soudu, jež plně vyhovuje právnímu a skutkovému stavu věci.

Čís. 16234.

Poměr zemědělského vyrovnání ke konkursu a k obecnému vyrovnání (zák. č. 64/1931 Sb. z. a n.).

Úpadce jest sice legitimován k návrhu na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení (vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n.), to však nelze zahájití, trvá-li v době návrhu řízení konkursní nebo obecné vyrovnací řízení.

Význam zkrácení pětileté lhůty stanovené v § 4 č. 3 vyr. ř. na šest měsíců podle § 6, odst. 1, vládn. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 28. června 1937, R I 759/37.)

Bedřich a Růžena K-ovi, společní majitelé statku v S., na jejichž jmění byl prohlášen roku 1932 u krajského soudu v M. pod K 12/32 konkurs, který dosud není skončen, navrhli jednak, aby bylo zahájeno o jejich změně zemědělské vyrovnací řízení podle vládn. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n., jednak aby byl konkurs zrušen. První soud zamítl oba návrhy. Rekursní soud uložil soudu první stolice, aby po právní moci zrušujícího usnesení znova rozhodl. Důvody: Podle § 6, odst. 1, vládn. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. nelze zemědělské vyrovnací řízení zahájití, byl-li v posledních šesti měsících před podáním návrhu prohlášen na dlužníkově jmění konkurs nebo zahájeno na jeho návrh vyrovnací řízení. O takový případ tu nejde, neboť úpadci jsou toho času v konkursu, který byl zahájen již roku 1932, tedy nikoli v konkursu prohlášeném v posledních šesti měsících. Právní názor prvního soudu, že by bylo v takovém případě možné zemědělské vyrovnání, kdyby konkurs byl již ukončen, nemá v ustanovení § 6 řeč. vládn. nař. opory. Vyrovnací řád stanoví v § 4, kdy nemůže býti vyrovnací řízení zahájeno, dva z uvedených tam případů však jsou pro zemědělské vyrovnací řízení změněny ve prospěch zemědělských dlužníků právě v § 6, odst. 1 a 2, dotč. vládn. nař. Z toho, že byla zkrácena pětiletá lhůta v § 4 vyr. ř. na šestiměsíční uvedenou v § 6 uved. vládn. nař., plyne, že je možné zahájení zemědělského vyrovnacího řízení, třebaže není dosud skončen konkurs dříve než před šesti měsíci prohlášený. Jest tedy v tomto případě zahájení ze-

mědělského vyrovnacího řízení zásadně možné. Nebylo by možné jen tehda, kdyby se prohlášení konkursu stalo v posledních šesti měsících ode dne podání návrhu na zemědělské vyrovnání. Poněvadž napadené usnesení nedopouští zemědělské vyrovnání a návrh zamítá jen proto, že trvá o jmění stěžovatele konkurs dříve než před šesti měsíci prohlášený, kterýžto názor prvního soudu pokládá rekursní soud za právně mylný, bylo napadené usnesení zrušiti a uložití soudu, aby znova rozhodl. Teprve, budou-li prvním soudem shledány podmínky §§ 1 a dalších vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. a bude-li vyrovnání zahájeno, bude lze řešiti otázku, jaký účinek má na trvající konkurs.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení soudu první stolice.

D ů v o d y:

Mylný jest ovšem názor, že úpadci nejsou oprávněni podati návrhy na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení, poněvadž prý jim nepřísluší právo nakládati se svým majetkem patřícím do konkursní podstaty. Neboť, jsou-li podle § 141, odst. 1, konk. ř. oprávněni učiniti návrh na ukončení konkursu nuceným narovnáním, nelze jim upřít ani právo, aby učinili návrh na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení, poněvadž jak nucené vyrovnání, tak zemědělské vyrovnání sleduje v podstatě tentýž účel. Než věcně jsou dovolací rekursy důvodné, protože jest správný názor, že nelze zahájití zemědělské vyrovnací řízení, když řízení konkursní nebo obecné vyrovnací řízení trvá ještě v době podání návrhu na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení. Že nelze zahájití vyrovnací řízení podle vyrovnacího řádu č. 64/1931 Sb. z. a n., dokud zahájené již konkursní řízení není ukončeno, plyne z § 1, odst. 3, vyr. ř., kde se praví: »Navrhl-li věřitel prohlášení konkursu, může dlužník, d o k u d s o u d n e r o z h o d l o věřitelově návrhu, navrhnouti, aby bylo zahájeno vyrovnací řízení«. Z toho plyne, že bylo-li již vyhověno návrhu věřitele na vyhlášení konkursu, není možné zahájití vyrovnacího řízení, a to na tak dlouho, dokud konkurs není skončen. To vyplývá i z toho, že úpadce jest podle § 141, odst. 1, konk. ř. oprávněn navrhnouti nucené vyrovnání, které má v podstatě tentýž účel jako mimokonkursní vyrovnací řízení, a tudíž je v konkursu vlastně nahrazuje. Bylo by proto zbytečné dávatí úpadci dvojí právo k vyrovnání na základě totožného majetkového stavu dlužníkovy. Řečenou zásadu neopustil vyrovnací řád ani tím, že v § 4 č. 3, vyr. ř. zakázal zahájení vyrovnacího řízení, byl-li v posledních pěti letech před podáním návrhu prohlášen konkurs na dlužníkovy jmění nebo bylo-li zahájeno na jeho návrh vyrovnací řízení. Neboť jak v konkursu, tak ve vyrovnacím řízení jest podle § 188 konk. ř. a § 70 vyr. ř., pokud není v konkursním řádu ustanoveno jinak, šetřiti obdobně předpisů o řízení ve věcech sporných. Není proto důvodu, aby nebylo užito obdobně ustanovení §§ 232 a 233 c. ř. s., podle nichž má zahájení sporu ten účinek, že dokud trvá, nesmí o vzneseném nároku ani u téhož, ani u jiného soudu býti právní rozepře provedena a žaloba musí býti odmítnuta. Obdobně tudíž, trvá-li zahájený konkurs nebo vyrovnací řízení, nelze opět vyhlásiti ani nový konkurs, ani zahájití nové vyrovnací řízení. Nelze proto § 4 č. 3 vyr. ř. vykládati tak, jako by tam

byl kladen důraz jedině na slova »p r o h l á š e n í« konkursu anebo z a h á j e n í vyrovnacího řízení« a nikoliv i na ukončení konkursu nebo vyrovnacího řízení. To plyne též z historického vzniku § 4 č. 3 vyr. ř. V dřívějším vyr. ř. č. 337/1914 ř. z. nebylo prohlášení konkursu vůbec uvedeno mezi důvody, z nichž musil anebo mohl návrh na zahájení vyrovnacího řízení býti zamítnut, jak je patrné z § 3. Poněvadž však právě uvedený vyrovnací řád obsahoval v § 1, odst. 4, totéž ustanovení, jaké jest v § 1, odst. 3, o tom, že za trvání konkursního anebo vyrovnacího řízení nebylo lze připustiti zahájení nového vyrovnacího řízení. Bylo-li do nového vyrovnacího řádu převzato ustanovení § 142 č. 1 konk. ř. a § 141 č. 4 nynějšího konkursního řádu, nebylo nic změněno na tom, že nelze za trvání konkursu anebo vyrovnacího řízení zahájití nové vyrovnací řízení, neboť tím nemělo býti rozšířeno právo dlužníka ani mu neměla býti ulehčena možnost navrhnouti zahájení opětného vyrovnacího řízení, nýbrž naopak — jak z důvodové zprávy na str. 136 jest patrné, — ustanovení to bylo vydáno proto, »aby dlužníkům nehodným výhod plynoucích z vyrovnání byla možnost navrhnouti zahájení vyrovnacího řízení ztížena«; proto byla i dvouletá doba stanovená § 3, odst. 3, vyr. ř. č. 337/1914 ř. z. zvýšena na dobu pětiletou. Vládní nařízení č. 76/1936 Sb. z. a n. nestanovilo v § 6, odst. 1, žádnou jinou odchylku od § 4 č. 3 vyr. ř. č. 64/1931 Sb. z. a n. než tu, že pětiletou dobu zkrátilo na šest měsíců. Důvodová zpráva na straně 7 k tomu praví: »Ačkoli podle statistiky počet konkursů a vyrovnacích řízení u zemědělců je poměrně nepatrný (konkursy byly a jsou ochrannými předpisy, počínajíc vládním nařízením č. 155/1933 Sb. z. a n. a končíc § 28 vlád. nař. č. 250/1935 Sb. z. a n., prakticky téměř zcela vyloučeny), není možné, že snad někteří zemědělci, kteří v posledních pěti letech navrhli zahájení vyrovnacího řízení, nebo na jejichž jmění byl prohlášen konkurs, by mohli býti v situaci, že by chtěli využítí výhod osnovy. Proto se pětiletá lhůta v osnově zkracuje na šest měsíců«. To znamená jen tolik, že i těm zemědělcům, kterým se nepodařilo přes zákonná ochranná opatření v posledních pěti letech odvrátiti konkurs anebo kteří byli nuceni zahájití vyrovnací řízení, poněvadž ještě nebylo předpisů o zavedení zemědělského vyrovnacího řízení, nemá býti odňata možnost dosíci zahájení zemědělského vyrovnacího řízení, byl-li prohlášen konkurs na jejich jmění anebo bylo-li zahájeno o něm vyrovnací řízení dříve než šest měsíců před podáním návrhu na zemědělské vyrovnací řízení. Překážka zahájení vyrovnacího řízení, uvedená v § 4 č. 3 vyr. ř., byla tím sice zmírněna ve prospěch zemědělců, ale z toho ještě neplyne, že by tím byla opuštěna uvedená zásada vyrovnacího řádu a že zemědělské vyrovnací řízení by bylo lze zahájití i za trvání staršího konkursu nebo vyrovnacího řízení. Neboť taková podstatná odchylka od právě vyličené zásady vyrovnacího řízení by musila býti výslovně vyjádřena a pojata do vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n., jehož ustanovení jsou rázu výjimečného. K odůvodnění opačného názoru nestačí ani poukaz na to, že v době tak krátké, jako něco přes šest měsíců, nebývají konkursy zpravidla ukonečny, neboť tato zkušenost byla i vládě ze statistiky známa, a přes to nebyla tak důležitá zásadní otázka v uvedeném vládním nařízení upravena jinak než v obyčejném vyrovnacím řízení. Poněvadž

podle § 3 vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. platí i pro zemědělské vyrovnací řízení v podstatě předpisy vyrovnacího řádu a protože toto vládní nařízení neustanovilo jinak, rozhodl soud první stolice správně a bylo jeho usnesení obnoviti.

Čís. 16235.

Pro otázku, zda došlo k smlouvě domovnické, přes to, že smluvci uzavřeli smlouvu nájemní a dohodu, že nájemník bude konati za smlouvenou úplatu též práce domovnické, kterou bude oprávněn odpočítati si od nájemného, jest rozhodující, byl-li nájemník výslovně neb mlčky (§ 863 obč. zák.) pověřen všemi úkony, které podle § 1 zák. č. 82/1920 Sb. z. a n. zpravidla náleží domovníkům, anebo aspoň, zda vykonával převážnou část dotčených úkonů.

Došlo-li takto k uzavření smlouvy domovnické, může se nájemník, který je vlastně domovníkem, domáhati pro bezdůvodné obohacení vlastníka domu vrácení nájemného.

(Rozh. ze dne 28. června 1937, Rv I 1465/37.)

Srv. rozh. č. 6966, 7523, 14995 Sb. n. s.

Žalobce se domáhá na žalovaném družstvu jako majiteli domu v T. vrácení 2.000 Kč, jež zaplatil na nájemném za byt skládající se z pokoje a kuchyně od 1. listopadu 1931 do konce června 1933, ačkoli mu jako domovníkovi příslušel podle zák. č. 82/1920 Sb. z. a n. bezplatný byt. Podle žalobcova tvrzení záležela jeho činnost jako domovníka v tom, že žalobce musel čistiti chodník před domem, umývati každý týden chodbu v přízemí, čistiti prádelnu, sklepy a klepárnu na koberce, zapisovati potřebu proudu nájemníků, na přání kontrolovati světlo na schodišti, v prádelně a sklepech, čistiti okna na schodišti, obsluhovati výtah atd. Úkol žalobcův byl uveden v instrukci domovníků, která byla doručena každému z domovníků, které mělo žalované družstvo ve svých šesti domech. Proti žalobě namítlo žalované družstvo, že žalobce byl vždy toliko nájemníkem, který se zavázal v domě vykonávati určité práce za jistou odměnu, která se mu připisovala k dobru při placení činže. Nejde tedy o domovnický poměr, nýbrž o pracovní poměr. Ve svých domech nemělo dříve domovníků a ani jich nepotřebovalo, ježto si nájemníci práci náležící domovníkům vykonávali sami. Soud první stolice zamítl žalobu. D ů v o d y: Rozhodnutí sporu závisí na rozřešení otázky, zda byl žalobce přijat žalovaným družstvem jako domovník, či jako nájemník. Důkazy v tom směru provedené měly tento výsledek: Prohlášením bez data, podepsaným žalobcem, a dopisem žalovaného družstva bez data má soud za zjištěno, že byl žalobci na jeho přihlášku a žádost přidělen a pronajat byt skládající se z pokoje a kuchyně s příslušenstvím v přízemí domu č. p. 1918 v T., při čemž se žalobce zavázal platiti měsíčně nejdéle 4. dne každého měsíce předem z přiděleného bytu nájemné 230 Kč mimo ostatní poplatky. Toto zjištění jest podporováno výpovědi